

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Elfizetési árak:
Helyben: Negyedévre 9 korona
Égészévre 36
Világára: Negyedévre 5
Égészévre 20

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

Egyeszsám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 27

Nemzeti követelések.

— jul. 29.

A debreceni szabadelvűpárt tegnap tartott gyűlésén egyhangú lelkesedéssel a következő határozatot hozta, melynek végrehajtásával, az országgyűlési szabadelvűpárthoz és az ország összes szervezett szabadelvűpártjaihoz való megküldésével Szabó Kálmán elnöklése mellett Lengyel Imre, Komlóssy Dezső és dr. Kőrösi Kálmán párttagokat biztat meg.

Határozat

a debreceni szabadelvűpárt 1903. július 28-án tartott pártgyűléséből.

A debreceni szabadelvűpárt gyűlése egyhangulag s lelkesedéssel hozott határozattal kimondja, hogy

A közöshadseregbe vonatkozó nemzeti követelések mellett nyílt és határozott állást foglal s szükségesnek tartja, hogy a magyar állam önállósága és az 1877-ik 12-ik t. c.-ben alapelvül felállított paritás a közös hadseregben is teljes érvényre jusson, e célból a közös hadsereg Magyarországból kiegészített részében, vagyis a törvény szavaival élve a magyar hadseregben, mint az egész hadsereg kiegészítő részében (1867-ik 12 t. c. 11. §.)

1. magyar zászló, magyar cimere és a magyar közjognak megfelelő jelvények alkalmaztassanak.

2. a viszonyoknak megfelelő és előre megállapítandó határidő alatt a szolgálati és vezényleti nyelv fokozatosan magyarrá tétessék,

3. a magyar származású tiszték őfelsége ide vonatkozó 1868-iki rendeletének végrehajtásával a magyarországi ezredbe áthelyeztessenek,

4. az országban magasabb katonai nevelő intézetek is állíttassanak,

nak, az összes magyarországi katonai nevelő intézetekben a tisztikar nevelés magyar legyen,

5. a katonai büntető perrendtartás a modern jogelvek alapján reformáltassék, a magyarországi ezredben magyar tárgyalási nyelv alkalmazásával.

A debreceni szabadelvűpárt e követeléseket a nemzet eleitől fogva létezett és elidegeníthetlen jogaiból eredőknek tekinti, ezek megvalósítására, illetve a magyar szolgálati és vezényleti nyelv fokozatos behozatalának megkezdésére az időt elérkezettnek látja, megvan győződve arról, hogy az 1867-ik 12. t. c. végrehajtását célzó ezen reformok a közös hadseregnek az említett törvényben szabályozott közjogi helyzetét nem érintik, a hadsereg harc-képességét emelik, a magyar nemzet és a hadsereg közötti érzelmi összeforradást eredményezik, a Magyarország és Ausztria között az 1867-ik 12. t. c. által létesített államjogi kapcsolat megerősítésére vezetnek az ezen kapcsolatban is fenn-tartott állami önállóságnak biztosíté-kául szolgálnak és elősegítik, hogy a 67-iki közjogi alapon a nemzetünk egy nagy történelmi multtal és teljes önállósággal bíró nemzet ün-éretének és jogos igényeinek meg-telelő arányokban fejlődhessék.

A debreceni szabadelvűpárt szükségét látja annak, hogy az ország szabadelvűpártja a fent elsorolt reformok mellett való nyílt és határozott állásfoglalás által ezeket a nemzet osztatlan egészének követelésévé emelvén, a mai bonyolult politikai helyzet parlamentáris megoldásához hozzájáruljon. Ily célból a debreceni szabadelvűpárt az ország választókerületeiben szervezett szabadelvűpártokat e határozat áttételével megkeresi — s e határozathoz való esatlakozásra felkéri.

A szabadelvűpárt határozata.

A nemzeti követelések mellett.

— jul. 29.

A debreceni szabadelvűpárt tegnap délután megtartotta nagy gyűlését, mely nagyszabású, méltóságos, nevezetes jelentőségű tüntetés volt a nemzet törvényben gyökerező jogos követeléseivel.

Csak két szónoklat hangzott el az Arany Bika dísztermében: Szabó Kálmán beszéde, aki a gyűlésen elnökölt és dr. Kőrösi Kálmán beszéde, a ki a határozati javaslat előadója volt. De országos komolyságu manifesztációvá avatta a gyűlést a szabadelvűpárt megjelent előkelő vezéregyéniségeinek nagy száma és az összes jelenvoltaknak egyértelmű, igaz hazafiságtól lángoló lelkesedése.

Szabó Kálmán nemesen egyszerű, nemzeti érzéstől lüktető elnöki megnyitóját, valamint dr. Kőrösi Kálmán költői lendületű, sziveken átizzó eszméktől megihletett szónoklatát sokszor szakította félbe zajos helyeslés, tüntető taps. De a valódi egyhangú, diadalmas tüntetés a határozati javaslat felolvasása után következett, midőn Lengyel Imre, Rásó Gyula alispán királyi tanácsosokkal élükön az összes párttagok felállottak és ünnepies komolysággal kiáltották:

— Helyes! Elfogadjuk! Mindnyájan elfogadjuk!

És nem szólalt fel senki, hanem a debreceni szabadelvűpárt egyhangulag hozott hazafias határozatára kitört lelkesedéstől zugott, visszhangzott percekig a nagy terem.

A párt gyűlése nyomban megválasztotta a végrehajtó bizottságot. Ezek az urak:

Szabó Kálmán elnök,
Lengyel Imre királyi tanácsos,
Komlóssy Dezső,
Dr. Kőrösi Kálmán.

Ottó Sándor

magyar áll. vasuti vendéglőjének terrassán ma este 8 órakor Jónás Janos ujonnan alakult elsőrangú cigányzenekara fog játszani.

— Jó italokról és ételekről, pontos kiszolgálásról gondoskodva lesz. —

Kellemetlen idő esetében a hangverseny a belső nagyteremben tartatik meg.

A négy tagu bizottság a debreceni szabadelvűpárt gyűlésének határozata alapján a mai napon sürgősen gondoskodik arról, hogy a párt határozatát hivatalosan megkapja a) az országgyűlés szabadelvűpártja, b) az ország minden szervezett szabadelvűpártja.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a debreceni szabadelvűpárt gyűlésének és e gyűlés határozatának óriási, országos hatása lesz. Valószínű, hogy pár nap alatt az ország szabadelvűpártjai százával fognak nyilatkozni s lelkesedéssel csatlakoznak a debreceni határozathoz.

Igy aztán megnyilatkozik a törvényhatóságok, városok, megyék, függetlenségi s más ellenzéki hazafiak után most már az utolsó s legnagyobb számú s legtekintélyesebb tényező, az ország valamennyi szabadelvű pártja is. Tehát az *egységes, osztatlan magyar nemzet!*

Ez lesz a debreceni határozat eredménye. S ez az eredménye csak a törvényben gyökerező nemzeti követelések feltétlen érvényesülését jelentheti!

A debreceni szabadelvűpárt tegnap tartott nagy pártgyűléséről részletes híradásunk a következő:

A szabadelvű párt gyűlésére nagyszámú s előkelő közönség gyűlt egybe a Bika szálló emeleti dísztermébe. — Ott láttuk a város legkiválóbb vezéregyéniségeit, városi és megyei főtisztviselőket, a szabadelvű párt oszlopos tagjait, királyi tanácsosokat, ügyvédek, birtokosok, bírák, a társadalom minden osztályának leghivatottabb képviselői gyűltek össze.

Szabó Kálmán az előértekezlet megbízásából előadta a pártgyűlés célját.

Erre általános lelkes éljenzéssel a pártgyűlés elnöke Szabó Kálmánt, előadó jegyzővé pedig dr. Kőrösi Kálmánt megválasztották.

Szabó Kálmán.

Megköszöni a bizalmat és elfoglalva az elnöki széket, kifejti, hogy a mai bonyolult politikai viszonyok közt a szabadelvű párt kötelessége a kibontakozás utját a nemzeti követelések kielégítésében keresni. Örömmel tölti el lelkét az a tudat, hogy a kezdeményezés dicsősége a debreceni szabadelvű párté, melyet ez a szerep méltán meg is illet. Sokan azt gondolták, hogy a párt e fellépése bár tagadni nem lehet, hogy amit az obstruáló ellenzék követel, azt ma az egész nemzet kívánja s nincs magyar szív, mely ne óhajtaná a nemzeti követelések teljesítését.

Kifejti aztán részletesen, hogy a követelések törvényben gyökereznek: mi tehát a hazának és az uralkodónak tesszünk szolgálatot, midőn kijelentjük, hogy a mit a parlamenti kisebbség követel, az az egész nemzet egyetemes kívánsága.

Jöhet idő, mikor Isten, király és hazáért fegyvert kell fogni s akkor áldás lesz a magyar nyelv a hadseregben, mert a nemzeti szellem és nemzeti nyelv megtízszerezi a hadsereg harcképességét.

Helyes, hazafias cselekedet tehát, hogy a szabadelvűpárt vegye kezébe a zászlót és fejezze ki erős akarata érvényesítésével a nemzeti közóhajt.

A debreceni szabadelvű párt elnöke lemondott, alelnöke távol van, a főispán és Dobiecki képviselő sincsenek itthon; de együtt látja a párt kitűnőségeit, az értekezlet értesítette a főispánt és a párt képviselőjét, — ő tehát mint a gyűlés elnöke nyugodt lélekkel állíthatja, hogy az egész szabadelvű párt közakarátának megnyilvánulását fejezi ki, midőn felszólítja a gyűlést, hozzon egyhangu határozatot a nemzeti követelések érdekében.

Lelkes, általános éljenzés, riadó taps fejezte ki a gyűlés helyeslését. Erre

Szabó Kálmán felhívta dr. Kőrösi Kálmánt a határozati javaslat előterjesztésére.

Dr. Kőrösi Kálmán:

Röviden fog beszélni s nem vonakodik attól, hogy ismétlésekbe esve részben ugyanazokat mondja, a miket az ülés vezetője kijelentett, mert nem lehet azt elégszer és eléggé hangsúlyozni, hogy mi nem valamely párt árnyalat kedvéért sőt egyáltalán nem pártérdekből gyűltünk össze, hanem azért, hogy állást foglaljunk oly nemzeti ügy mellett, mely felül áll minden magán és párt érdeken.

A hazafiúi lelkesedés szárnyain oly magasságba emelkedünk most, a honnan a kicsinyes érdekeknek még körvonalai is elmosódnak előttünk.

A mostani obstrukciót se nem támadjuk, se nem támogatjuk. Nem a mostani obstrukcióról van szó, hanem arról, hogy Magyarországon a nemzeti jogokért soha többé obstrukciót csinálni ne kellessen és ne lehessen. A történelem megtanítja, hogy király és nemzet közel 400 év óta a *do ut des* magánjogi elve alapján jártak el egymással szemben, a mi mozgalmunk célja az, hogy a teljes érzelmi összeforradás akadályainak elhárításával nemzet és király ezután oly kölcsönös bizalommal teljesítsék egymás iránti magasztos köteleiket, mely egyedül méltó a nemzet hűségéhez és a korona fényéhez.

Mozgalmunk által fegyvert akarunk adni a velünk bizonyára együtt érző kormány és parlamenti többség kezébe hogy sikeresebben harcolhasson a nemzeti jogokért. A municipiumok, a sajtó, a népgyűlések, a küldöttségek és legjobbjaink megnyilatkozása után már csak a szabadelvűpártnak egyeteme lehet az a tényező, melynek szava előbbre viheti a nemzeti ügyet, mert e szó annak bizonyossága lesz, hogy a nemzeti követelések kielégítése nélkül Magyarországot a nyugodt fejlődés útján tovább kormányozni nem lehet.

Fejtegeti a határozati javaslatba felvett követeléseket, különösen kiemeli a nemzeti nyelvre vonatkozó pontokat. A magyar nemzetnek — ugymond — leg-

Rimek a fürdőzésről.

Alkalmi felolvasás.

Itta: Rudnyánszky Gyula,

A nyár meg a fürdőzés két iker;
Tehát, ha itt a nyár, fürdőzni kell.
Mindegy, akárhol töltsük a nyarat,
A fő, hogy otthon senki sem marad;
Mert divat a fürdőzés, nyaralás,
Mint Péter-Pálra az érett kalász.

Mihelyt a nap egy kissé tűzni kezd,
Már türethetetlen otthon a kereszt,
Unalmas a nagy házi kényelem,
A megszokott rend terhes végtelen,
A tisztaság bánt: szóval itt a nyár,
Ideje menni, utra kelni már!

Tehát megyünk; az ördög tudja merre,
Valami átkos hegy mögötti helyre,
(Hol egykor szomjas kecskepásztorok
(Van kecske mellett is száraz torok!))
Dombon, sikon vagy völgyben kutat ástak
S elkeresztelték — híres gyógyforrásnak;
Avagy egy pocsolya tövébe tán,
Hol alkonyatkor és éjfélt után
Békák kuruttyolása rendszeres
S a tó olyan, hogy kár, hogy a deres
Odakerült a régiségek mellé,
Mert jogosan ma is megérdemelné
A tó gazdája... De mindegy, megyünk!

Van valamerre kiszemelt hegyünk
Sikságunk, szőlőnk, sivó homokunk
S nyomban kiderül ráncos homlokunk,
Ha gondjaink között eszünkbe jut,
Hogy nyáron a városból minden ut
Fürdőbe s nyaraló felé vezet,
Hol vár reánk pokoli élvezet,
Mert nagy városban folyt le bár telünk,
Nyaranta port csakis falun nyelünk.

Mit tennének a békák, szunyogok,
Ha minden ur és asszonyosság konok
Maradisággal otthon ülne szépen,
Avagy Baedeckert forgatván kezében,
Azt vallaná, hogy már ha utra kél,
Olyan vidék, olyan hely lesz a cél,
Mit a világ csodálva emleget;
De nem aszal Mocsárfalván jeget,
Csupán azért, hogy valahol nyaraljon?!
A szunyog tábor ezt túrné-e vajjon?
S a béka-hadsereg mit szólna hozzá?
Éfféle erkölcs sodrából kihozná
A legvénebb birkát is, melynek nyáron
Neve: ürü-kotlett fürdői áron.
De hála ég! sor erre nem kerül:
A szunyog-évad mindig sikerül
S a béka koncert európai
Hatásáról meséket hallani!

Szóval, hogy a kezdetre visszatérjek,
A városi örömek véget érnek;
Elhagyjuk édes, bájos tűzhelyünket,

Ládákba gyömöszöljük mindenünket
És pompás uri otthonunk helyett
Dohos fészekben keresünk helyet.
Tágas szobáink árvák és sötétek
S oly naftalinosak, hogy szinte vétek;
Ellenben meghuzódunk egy oduba,
Siralmasan szorongva, összebuva
Penész-szagu falak közé, mivel
— Hisz tetszik tudni már! — nyaralni kell.

Nincs párja a falusi nyaralásnak!
A gyöngéd hernyók a nyakunkba másznak,
A szomszédék éjfélig zongoráznak,
Aztán folytatja túlke a kanásznak, —
Mikor sétálni hi az oldalborda,
Az uton szembe akkor jó a csorda;
Ha csirkepörkölt, libasült az álmunk,
Hajnaltól országuttra kell kiállnunk
S eltogni ott a szomszédasszonyunkat,
Ki este rablótörténettel untat,
De jókor reggel drága és kicsi
Szárnyasait a — városba viszi.
A nyaraló hétfőtől szombatig
A koplaláshoz hozzászokhatik;
De szombaton fordul a kocka végre,
Lesünk a mészárosra és a pékre.
A mészáros derék, okos fiu,
A jó hírére csöppet sem hiu,
Jön a terhével, szinte megszabad,
Szállítja a kiszolgált talpakat.
S a pék zsemleje éppen arra jó,
Hogy öt átfurja, mint gyilkos golyó.

nagyobb kinese nem az Alföld kanaáni hűmusa, nem hegyeinek ércbősége, hanem a magyar nyelv zengete. Ez a mi legfőbb összetartó erőnk. A múlt század első felében politikailag és irodalmilag a magyar nyelv volt a nemzet megújodásának alapja. Érvényesül is már a nemzeti nyelv minden intézményben, most azt akarjuk, hogy hadseregünkben is birtokába lépjen szuverén jogainak. S ha ez így lesz, Ő felsége megfog győzödni hogy a magyar nyelv maga is egy hadsereg, a trón és haza védelmében.

Most, midőn nagy nemzeti jogunk érvényesítéséről van szó, hallgasson el a kicsinyeskedő aggodalom. Képet vesz a bibliából. Oly egyező akarattal vagyunk itt, mint az apostolok ama pünkösdi napon; érezzük, hogy égi ihlet száll reánk, a magyar nyelv tüzes igéi repkednek körülünkben, legyen hát a gyűlés határozathozása olyan, mint a sebesen zugó szélnek zendülése, mondják ki a határozatot érvek és ellenérvek kieserélése, vitatkozás nélkül, egy pillanat alatt, közfelkiáltással, a magyar sziv inspirációjából, az egyedüli indító okot a nemzet ős jogából merítve.

Percekig tartó zugó éljenzés követte e szavakat.

Látom, ugymond az előadó, hogy önök már határozta. E határozatra azt fogja a nemzet mondani: *Roma locuta est.* S a mit önök határozta, azt a nemzet megfogja valósítani.

Ezután felolvasta a határozati javaslatot, melynek minden pontját zugó éljenzéssel fogadta a gyűlés. Egyhangú lelkesedéssel határozattá emelték a javaslatot, megválasztották a végrehajtó bizottságot, mire a gyűlés rendkívül hazafias hangulatban véget ért.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól

Budapest, július 28.

A harcias párt ma szokatlanul nagy számban és viharos hangulatban gyűlt össze Barabás Bélával a házban. Már

Mert uzsorás sziv nem kisebb s keményebb
Es korra tán a Gellérthegy se vénebb.
De a mi a legyeket illeti,
Az ő járásuk nem ily egyheti,
Ők minden pillanatban megjelennek,
Barátai az orrnak, szájnak, szemnek.
Hizlalja őket ló, malac, tehén,
De hát a légy oly szerfölött szerény,
Inkább a nyaralók fején lakik;
Legyet fogunk szombattól szombatig,
Lemondva mindenről, mi jól esik —
S ezt kérem nyaralásnak nevezik!

Hát még a fürdőzés, az ám a kőj!
Amint a hold- s csillagtalan vak éj
Ködében tápolyogva áll a részeg,
Ugy tévóvádom én, tartván merésznek,
Hogy a fürdőzést méltóan dicsérve,
Karom tündérkert rózsáját elérje.
Oh a fürdőzés e boldog hazában
Valóságos betegség mostanában!
Fürdőre megy ma minden vérbeli;
Aki sohsem szokott tán fürdeni,
Néhány százassal duzzadó zsebében,
Nyáron, mert ugyszokás, fürdőzni mégyen;
Pedig mióta él se volt baja,
Ha csak nem az, hogy hosszú a haja;
Most sincs egyéb, legfőlebb az talán;
Hogy a szezon előtt az asztalán —
Oly sok fürdőhely árjegyzéke fekszik,
Hogy mig ezek közt választ, megbetegszik.

eleve hirdették, hogy ma nagy zivatar lesz. Kikezdjük a honvédelmi minisztert! Ez volt a jelszó.

A hercegovinai hadgyakorlat szomorú eseményeit hozták szóba a napirend előtt, de a honvédelmi miniszter kikezdése nem sikerült.

Kolozsváry ugyanis oly egyenes és határozott választ adott, hogy az egész ellenzék leteszerelte és Polónyi hasztalan iparkodott újabb harcias hangulatot provokálni az nem sikerült.

Utána Khuen Héderváry miniszter elnök loyális kijelentésével teljesen lecsillapította a kedélyeket és alkalmat adott a háznak arra, hogy egyhangulag fájdalomt és részvétét fejezhesse ki a Bielekben elhunyt katonák felett.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Dániel Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: Khuen Héderváry gróf és Kolozsváry Dezső.

Elnök megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

Günther Antal az igazságügyi bizottság előadója betérjeszti a polgári perrend tartásáról szóló jelentést. (Zajos éljenzés a szélbalon.) Kéri azt kiosztatni és annak idején napirendre tüzetni. (Helyeslés.)

A ház így határozott.

A hercegovinai hadgyakorlat.

Elnök jelenti, hogy a napirend előtt Visontai Soma, Polónyi Géza, Eötvös Károly Nessi Pál és Bakonyi Samu beszélnek.

Visontai Soma: Elmondja, hogy a bieleki hadgyakorlaton a hőségtől és fáradtságtól 9 ember azonnal meghalt, 6 később a hazaszállítás után halt el, és 45 ember élethalál közt lebeg. — Nincs háború, béke van a szülő tudomása szerint, kéri tehát, hogyan lehetséges ily rettenetes pusztulás. Az embertelenség legmagasabb foka az, hogy 50 C-nál nagyobb hőségben tartanak menetelést a hadseregben. (Zaj)

Mert annyi szent, a fürdők nem kevés.
Nem kell más, csak egy elhagyott hely és
Egy szalmakunyhó s fürdő a neve,
Mihelyt jön az első bolond bele.
Ahol a kutvizet ingyen nem adják,
Azt az odut mind fürdővé avatják,
Kivált ha már akadt egy orvosa,
Ki kártya mellé le nem ül soha,
Mig ninesen az alsóhoz harmadik.
Es ahol éppen áll egy rossz ladik,
Tó könnyen s gyorsan lesz a pocolyából
Es három-négy kád gyógyfürdővé tágul.
Fürdő-díj, zene-díj, gyógyszer helyett
Hasonló áron mért borjusze et,
Poros országut, egy-két ócska kürtő,
Asító vendég — s kész a honi fürdő.

De tán elég! Hiszen most veszem észre,
Hogy muzsám rossz helyen állott a részre:
Fürdő ez is, hol én felolvasok —
S így bár rimem bizony még volna sok,
Azt gondolom, tisztelt fürdőközönség,
Hogy mindig van kivétel és különbség;
En e szerint most nem fonom tovább
A csipkedés alkalmi ostorát;
Fürdön vagyunk és nyaraló helyen,
Önök jól tudják mind együtt velem,
Hogy mit hívunk; rabjai a szokásnak,
Fürdői esendületnek s nyaralásnak.
Mi rosszat irtam, — egy-két rim az ára, —
Azt ez a fürdő ne vegye magára.

Nessi Pál: Szégyen és gyalázat!
Rákosi Viktor: A német tisztak az okai.

Olay: Így áldozzák fel a magyar fiukat!

Visontai Soma: Szigorú vizsgálatot kér és nyilatkozatot a honvédelmi minisztertől, ha pedig kielégítő nyilatkozatot nem kapnak, akkor ezt a nyilatkozatot napirendre kívánja tüzetni.

A miniszter válasza.

Kolozsváry Dezső honvédelmi miniszter: A július 20-iki szerencsétlenség alkalmából Trebinjéből indult el a 12. gy. ezred. A napi menet 26 klm. volt. Ez a menet eddig mindig baj nélkül történt meg. Akkor 20-án reggel 4—5 órakor indultak el, a legénységnek minden könnyítés meg volt engedve, a kulacsok vízzel voltak telve, és vízzel telt hordókat szállítottak a csapat után. A gyakorlat alatt 3 pihenő volt. A 3-ik után rövid gyakorlat volt, a melynek egynegyed 10 órakor vége lett. Ismét pihenőt tartottak és azután folytatták az utat egy kis községbe. Bielek előtt 5 klm.-nyire a hegynek felfelé kellett menni. Ezalatt a menet alatt emelkedett a hőség 40 fok R.-ra viz már nem volt és itt történtek a napszúrások. Sajnos, nagyon sajnós, hogy tényleg 15 napszúrás fordult elő, illetve 15 haláleset, a többi gyengélkedőt kocsin vitték a kórházba, a kik közül 7-en betegek még.

A szigorú vizsgálat folyamatban van és annak kell kideríteni, hogy kit terhel a mulasztás, az illetőt felelősségre vonják és katonai szabályok teljes szigorával sujtják. — A jövőre nézve pedig szigorú intézkedések fognak történni, hogy ilyen szerencsétlenségek elkerültesenek. (Általános élénk helyeslés.)

Polónyi Géza: A szoldateszka brutalitásával állunk szemközt. Ezzel a vadállimussal szemben az egész országban orkánszerűleg kell megnyilatkozni a felháborodásnak. Bűn ez a népjog ellen, alávaló merénylet a humanizmus ellen. Nem akarja pártélokra felhasználni a dolgot. (Zaj jobbról.)

Kuhinyi: Hiszen a miniszter már felelt is! (Zaj.) A 15 halott egy alávaló rendszer áldozata. Intézményes biztosítékok kellene ide, mert mindig magyar katonákkal szemben nyilatkozik meg a brutalitás. — Tudomása van arról, hogy a német tisztak a napszúrástól elgyengülteket megrugdosták. (Nagy zaj balról.)
— Szégyen! Gyalázat! Botrány!

Polónyi: Felolvassa egy a bieleki hadgyakorlaton résztvevő 32. gy. ezredbeli katona levelét, a melyben azt mondja az illető, hogy 19-en haltak meg és a tisztak a kádölteket megrugdosták. A honvédelmi miniszter nyilatkozatát teljes rokonszenvvel hallotta, de intézményes biztosítéokra van szükség. Es ha elégtételt nem kapnak az áldozatok, akkor ennek a hadseregnek egy ujoncot sem szavaznak meg. (Eljenzés balról.)

A 15 halott a magyar nemzet halottja és indítványozom, hogy a gyász jelül az ülést 10 percre függeszszék fel. (Helyeslés.)

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök. A sajnálatos eset tekintetében nincs eltérés a házban, de az itélettel várakozunk és várjuk meg a vizsgálatot. (Helyeslés.) Általános itéletet lehet csak mondani most, mert nem tudjuk még, kik az okai a szerencsétlenségnek. Polónyi a vezényletet okolja és azt mondja, hogy a magyar katonákkal rosszabbul bánnak. Ez nem áll. (Zaj balról.)

Holló: A rendszer a hibás.

Héderváry gróf: Az napon az egész monarchiában nagy volt a hőség és csak Bielekben történt szerencsétlenség, holott másutt is voltak gyakorlatok. (Zaj balról) Ausztriában, Galiciában is történtek más-kor hasonló szerencsétlenségek.

Felkiáltások balról: Ne mentse a német tiszteteket.

Héderváry gróf: Én nem mentegetek senkit, de nem akarok ítéletet hozni előre. (Helyeslés.) — Az ügy érdekében kéri Polonyit, hogy a levél íróját nevezze meg, hogy kihallgathassák és konstatálhassák az esetleges visszaéléseket és a tényeket. (Zaj balról.)

Nessi: Nem adhatjuk ki!

Barabás: Akkor megölik, üldözik! (Nagy zaj.)

Bartha Miklós: A halottat is letagadják.

Elnök csendet kér.

Bartha: Csak egy szót szoltam.

Kubinyi közbeszól.

Rákosi: Siet, mint Grünzveig ezredes. (Derűtlenség.)

Ivánka: Itt komoly dolgokról van szó!

Héderváry gróf: A levél módot ad arra, hogy az inhumanitást megvizsgálják. Az igen sajnós eset megbírálására nézve kijelenti, hogy a hadügyi vezénylet és hadügyminiszter maga is mélyen sajnálja az esetet és épúgy gondolkozik arról, mint mi és mindent megtesz, hogy jóvá tegye.

Nem ellenzi a Polonyi indítványát a sajnálatos eset alkalmából, de a 10 perc szünetet nem tartja elégségesnek a részvételre és más módra nézve kér indítványt. (Élénk helyeslés és tetszés.)

Polonyi csak azon feltétel mellett nevezi meg a miniszterelnöknek, vagy honvédelmi miniszternek a katona nevét ha garanciát adnak, hogy az illetőnek bántódása nem lesz. A mi indítványát illeti, köszöni a min. elnök nyilatkozatát és kéri a házat, hogy fájdalomának jegyzőkönyvileg adjon kifejezést. (Helyeslés.)

Elnök reméli, hogy a ház eltekint attól, hogy napirend előtt határozatot hozni nem lehet. Ha ebben egyhangúság van, úgy javasolja, hogy a ház a 15 magyar katona elhunytá felett fájdalomának kifejezést ad. (Általános élénk helyeslés) Az ülés 10 percre felfüggeszti.

Szünet után

Eötvös Károly beszél ugyancsak a hercegovinai hadgyakorlatról.

Erősen elítéli a katonai kegyetlenséget, mely annyi derék fiu életébe került. Követeli, hogy szigorú vizsgálatot indítsanak és a bűnösök lakoljanak.

Nessi Pál ugyancsak a vizsgálat elrendelése érdekében beszél.

Ezzel az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Ovókötelesek összeírása.** Közeledik már az iskolai év eleje, még egy hónap s ismét megnyílnak a tudomány kisebb-nagyobb méretű csarnokai. Erre való tekintettel a város — törvényszabta köteletségénél fogva — már el is rendelkezett az ovókötelesek összeírását, mely már is serényen folyik s melyet a kirendelt közegek pár nap alatt be is tejeznek.

× **Pénztári vizsgálat.** A város gyám-pénztárát az arra kirendelt bizottság tegnap délután 3—6 óráig vizsgálta meg. A bizottság Vecsey Imre főjegyző elnöke alatt Bészler Károly árvaszéki elnök, Pálffy Gábor, Könyves Tóth Sámuel és a pénztár tiszti karából állott. A bizottság a pénztárban mindent teljes és kifogástalan rendben talált.

Agról-ágra.

A botlás.

Egy pajkos kis történet zsong a lelkemben. Apró, holdfényes kis történet, kedves, de azért csipős, olyan mint a rózsalevelek közt rejtőzködő tövis.

Egy halvány szőke asszonyról szól a mende monda. Egy szép özvegy asszonyról, kit egy kedves házibárát kísért egy estélyről haza.

Májusi este volt. Csillagok is ragyogtak, holdfény is derengett a házak felett s csodálatos még lámpák is égtek az utcákon, minden tizenöt lépésre egy.

Szorosan egymáshoz simulva siettek hazafelé:

A levegő tele volt kacérka illattal, az ezredesék kertje felől csak úgy öntötte balzsamát a májusi éj.

A nagy sietésben megbotlott az asszonyka. Kacagva nézett fel a férfi arcába s édeskészen csicseregelt el pár szót.

— Találkozni fogok még ma az ideálommal.

— No az bajos lesz . . . nagyon későn van már . . . Egyébiránt, miből következti ezt?

— Ej! hát még ezt sem tudja . . . Látja mi asszonyok, még leánykorunkból emlékszünk egy babonára.

Az asszonyka még jobban oda simult a férfihoz.

Az esteli szellő még kacérabbul suttogott bele csengő-bongó hangjába.

— Látja közöttünk az a babona él, hogy ha az ember az utcán megbotlik, akkor okvetlen reá akad az ideáljára.

— Ugy — szólott a kíséző — hát ebből következti!

Azután tovább mentek.

Egyszerre csak hangosan föl kacagott a férfi.

Az asszonyka megijedt, megrezsent, azután kéré szemekkel fordult kísézőjéhez:

— Ugyan Károly, mi jutott eszébe?

— Kíváncsi? Elmondom. Látja én mindig azt hittem, hogy előbb kell találkozni egy asszonynak az ideállal s csak a találkozás után lehet megbotlani s maga megfordítva mondja a dolgot.

Az asszonyka keztyűs kezével befogta a maliciózus kíséző száját.

A májusi szellő kacagva vitte tova a beszédet s vele a történetet, mely kedves, de azért csipős, mint rózsalevelek között a szuró tövis.

Zombory Dezső.

Panaszok.

I.

Negyvennyolc óra alatt . . .

— jul. 29.

Ezelőtt másfél hónappal a rendőrfőkapitány szigorú rendeletet adott ki, melyben több háztulajdonos és lakos panasza alapján meghagyta Svare Fülöp nyersbőrt, csontot és rongy kereskedőnek, hogy az udvarán felhalmozott rengeteg

nyersbőrt, csontot és rongyot 48 óra alatt távolítsa el.

Azóta nem tudom hányszor 48 óra mult el és a főkapitány rendeletének még sincs fogantaja: az irtóztató büzt ma is ott terjeszti a sok nyers bőr, a temérdek csont és rongy, melyeken a legyek milliói lakmároznak.

A sokszorosan letelt 48 óra alatt hivatalos bizottság is járt, kinn. Ez a bizottság megállapította, hogy a raktár szabály ellenesen a város belső területén van és állandó veszedelmes fészke mindenféle nyavalyának és fekélynek. Megállapította a rendőri hatóság elsőrendű tisztviselője két hatósági orvossal egyértelműen, hogy a veszedelmes tanya megfertőzti az egész környék levegőjét és jókora területen az ott levő házakban lakókra nézve tühretlenné teszi a helyzetet.

És csodálatos, bár szinte hihetetlen hogy a nyersbőrök, ki nem szárított csontok és leirhatatlanul förtelmes rongyok óriási halmaza még ma is ott van a hol volt. Pedig a *negyvennyolc óra elmúlt.*

Igazán a közérdek javára intézkedett szerkesztő ur, midőn az ily érthetetlen hanyagságok ostromozására rovatot nyitott a Szabadság-ban.

Ha körül nézünk városunk területén megdöbbentő, micsoda rendetlenség burjánzik itt mindenfelé. A szigorú hatósági intézkedéseket, rendeleteket senki figyelmbe nem veszi. Nem rég a rémitő forráság idején kiadták a parancsot, hogy minden ház előtt a gyalogjárót meg kell locsolni. Ugyan melyik ház tulajdonosa, házmestere tett eleget a rendeletnek? A tiz ujjamon megolvashattam azokat a házakat, melyek előtt a gyalogjárót meglocsolták.

Felsorolhatnék még sok ilyen sérelmet, bajt, anomáliát, amik jogos panaszra adnak okot.

De ezuttal csak az említett büzraktárra hívom fel ismételve a közfigyelmet.

Hogyan lehetséges az Debrecen sz. királyi városában, hogy a főkapitánynak a közegészség érdekében hozott helyes, szükséges határozatát egy haszonleső egyszerűen ad akta tehesse? . . .

II.

Barrikádok a Kandia-utcán.

A szűk Kandia-utca természetesen ép oly setét esti 10 óra után, mint a város többi utcája. Csakhogy itt még az is növeli a bajt és veszedelmet, hogy több ház előtt fatöncök állják el az utat, valóságos barrikádok, melyekbe a setétben botorkáló testi épségét veszélyeztetve minduntalan belebotlik.

A napokban történt, hogy az utca szögletén, a hol valami építkezés marad-

Balkányi Antal

fényképészeti
műterme . . .
PIAC-U. 81.

o o o **Specialista** o o o
gyermek felvételekben.

ványa, felhalmozott homok és föld bucka továbbá egynémely más építő anyag diszeleg, — egy uri fogat esti 10 óra tájt a vak setében felborult. Kis hija, jó szerencse, hogy a bent ülők nyakukat nem szegték.

Kérdjük, vajjon nincs-e Debrecenben illetékes hatóság, mely a közvilágítás kellő teljesítésére ügyeljen? Továbbá nincs-e a rendőrségnek hatalma, hogy a házak előtt eltűri a veszedelmes fatuskókat és egyéb barrikádokat, melyekben az arra járó akár agyonvághatja magát.

Kíváncsiak vagyunk, hogy egy rendezett nagy községben virulhatnának-e ilyen rendészeti, közbiztossági állapotok?

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e. 9—12-ig.

Július 28 és 29 ipartestületi szakosztályok ülései. Július 30. d. u. 5 óra ipartestületi rendes hónapos gyűlés.

Augusztus 1. Munkás dalestély a Dobosban este fél 8 órakor.

Debrecen a kassai kiállításon.

A kassai Rákóczi kiállításra a jövő hónap elején Debrecenből külön vonaton nagyszámu társaság kirándulása van tervbe véve.

Debrecen városát számos kegyeletes emlék fűzi a dicső Rákóczi korszakhoz és II. Rákóczi Ferenzhez. Ép ezért dicséretes a szándék, hogy a kirándulás a város polgármesterének vezetése mellett mintegy Debrecen város nevében fog megtörténni.

A szép, hazafias terv még most az előkészület elején van, de teljes sikerü megvalósítása minden kétségen felül áll.

Valószínű, hogy Kovács polgármesteren kívül a városi hatóság több előkelő tagja is részt vesz a kiránduláson és a város előkelő társaságából mintegy 200 résztvevő fogja Debrecen látogatását a kassai Rákóczi-kiállítás egyik nevezetes eseményévé emelni.

A vasárnap megszentelése.

— jul. 29.

A vasárnapi munkaszünetről hozott törvény körül még egyre zsong a személyes önzés, a kapzsi zsibvásárja.

Láng Lajos miniszter eléggé nem magasztalható bátorsággal rendeletet adott ki nem rég, melyben helyesen, bölcsen megszigorította, erősen körülhatárolta a vasárnapi munkaszünet megtartására való intézkedéseket.

A vasárnap megszentelése azonban sehogy se tetszett a kufár elemeknek. Valóságos rajokban lepték el a főváros polgármesteri hivatalát, majd a kereskedelmi minisztériumot és a budapestiek mozgalmához mohón csatlakozott a vidéki haszonlesők tábora. Lärmáztak, jaj-

veszéltek; éhen vesznek, ha vasárnap pihenniök kell, kiesik a világ feneké, ha a vasárnapot komolyan, igazán meg kell szentelni.

És a kalmár-zajnak, a telhetetlen kapzsiság fenyegetőzésének az lett a vége, hogy a miniszter módosította rendeletét, enyhítette szigorú intézkedéseit.

Szóval megint ott vagyunk, hogy egyes feneketlen zsákok miatt nem lehet igazán megszentelni a vasárnapot.

Nem akarom részletesen leírni, milyen veszedelmes ez az áramlat közérkölesi és közegészségi szempontból. Az élet mai iszonyu hajszájában, midőn az erők kimerülnek, az erkölcsök elvadulnak, a petyhüdt, kores testben a lélek is elsatnyul — elsőrendű nemzeti érdek, hogy a vasárnap valódi pihenő nap legyen, magyarul: hogy a vasárnapot megszenteljék.

Nézzük a kalmár szellemű Anglia példáját. Ott hat napon át óriási mértékben dolgozik az élelmesség és a hetedik napon minden munka szünetel. De át is alakította a vasárnapi munkaszünet az angol nép erkölesi világát. Angolországban, a bűnök iszonyu fészkeiben Londonban vasárnap minden ember a családjának él.

Anglia vasárnap a vallásé, a békéé s a szereteté.

Igy kell ennek lenni minálunk is!

Szenteljék meg a vasárnapot!

Törvényt kell hozni mielőbb a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény helyébe új törvényt, mely semmiféle kivételt nem ismerve a vasárnapot megszentelje . . .

* **Gyászmise XIII. Leó lelki üdvéért.** A róm. kath. templom tegnap színültig megtelt előkelő közönséggel. Teljes számban megjelent a helyőrség tisztikara s az állami hivatalok is képviselve voltak. XIII. Leó pápa lelki üdvéért tartották meg a róm. kath. templomban a gyászistentiszteletet. A teljes gyászpompájú mise után dr. Wolafka Nándor püspök lépett a szószókra s mélyen megindító szép beszédben méltatta XIII. Leó nagy egyéniségét egyházfejedelmi erényeit.

* **A kaszinó választmánya** ma szerdán, július 29 én délután 5 órakor saját helyiségében ülést tart, melyen a kaszinó kibővítésére szükséges és már megkezdett építkezés tárgyában fognak tanácskozni. A választmány t. tagjait erről az ülésről ezuton is értesíti.

* **Honvédeink ittho.** Tegnap délelőtt, erős kürtjelzés hangzott végig Hadház piacán, mely után a legénység szinte megkönyebülve lélegzett fel, mert ezek a kürtjelek jelezték, hogy az ezred összpontosító gyakorlatai véget értek. — A nagyváradi 4. honvéd gyalogezred és a debreceni 3 ezred, Zilahon állomásozó 4 zászlóalja tegnap este külön vonattal utaztak vissza állomás helyeikre. A városunkban állomásozó 3. honvéd gyalogezred három zászlóalja pedig ma reggel öt órakor gyalog indul el Hadháztól és

számítás szerint délben 12 és 1 óra közt érkezik haza városunkba.

* **Zászló szentelő ünnep Kolozsvárrt.** Diszes kiállítású, remek izlésre valló meghívót kaptunk a m. á. v. kolozsvári műhelyének *Összhang* önképző dal- és zene egyesületétől, mely azt adja hírül, hogy augusztus 16-án közebéddel, zene- és dalversenyvel, valamint táncvigalommal egybekötött zászlószentelő ünnepet tart. Az ünnep védői Török Sándorné zászlóánya mellett, gróf Böldi főispán, Hegedüs Sándor, báró Feilitzsch orsz. képviselő, Ludvig Gyula a m. á. v. elnökgazgatója, továbbá Márk Károly, Vikol Kálmán, Banovits Kajetán és Török Sándor műhelyfőnök. Az ünnep sorrendje is meggyőz mindenkit arról, hogy a kolozsvári műhely szintén oly nemes, hazafias, műveltséget terjesztő szellemben működik, mint a mily szellemről a debreceni műhely immár országsszerte nevezetes. Örvendünk, hogy a mi derék helyi műhelyünk kitűnő főnökségének és jeles, törekvő személyzetének a távolban, kincses Kolozsvárrt is méltó kartársai működnek.

* **Térzene.** A 39-ik gyalogezred zenekara tegnap este 6—7 óráig tartotta meg a Nagyerdőn szokásos térzenéjét. A térzenének az idő igen kedvezett s így a szép zene számokat igen nagy és előkelő — főleg hölgyekből álló — közönség hallgatta végig.

* **Halalozás.** Sulyos csapás érte a debreceni sajtó derék munkását, Székely Imrét, a Dongó szerkesztőjét: édes anyja Schware Mártonné, született Reisman Teréz tegnap hosszabb betegeskedés után meghalt. A boldogultat férje Schware Márton, gyermekei Róza, Székely Mórné, Imre, Sámuel, Jenő, Albert és Miklós, négy unokája s nagy számu rokonai gyászolják. Az elhunyt temetése ma szerdán délután 4 órakor lesz a piacutca 58. sz. házából.

* **Rákóczi ünnep B. Diószegen.** A szomszédos B. Diószegről írja tudósítónk, hogy az ottani egyetemi ifjak e hónap 26-án nagyon sikerült ünnepet rendeztek a Kassán felállítandó Rákóczi szobor javára. Az arcok csak úgy lángoltak a lelkesedéstől, az ifjak szavalata szivekbe, vesékbe mélyödött s a közönség igen szép összeget juttatott a jelzett hazafias célra. Vajha, írja tudósítónk, ez a lelkesedés más fásult szivekben is felébreszténé a lelkesedés szent tüzét.

* **A nagyváradi—debreceni villamos vasut.** Hét éve mult már, hogy kisaári Kiss Ferenc ügyvéd és Mayer Ottó mérnök engedélyt kaptak a kereskedelmi minisztertől egy Debrecen és Nagyvárad között mozgó villamos vasut építésére. A terv szerint a vasut Hosszu-Pályi, Pocsaj, Kismarja, Bihar, Nagykereki, Nagy Szántó, Kis-Szántó és Püspöki állomásokkal közlekednék Nagyvárad és Debrecen között. A terv azonban ugylát-szik, csak papirosterv. Tegnap értesítette a kereskedelmi miniszter Nagyvárad városát és Biharvármegyét, hogy az adott előmunkalati engedélyt egy évi időtartamra ismét meghosszabbította.

* **A cipészek kongresszusa.** Jövő hónap 15-én lesz városunkban az országos cipész kongresszus. A kongresszus alkal-

mából a rendezőbizottság tudvalevőleg kiállítás rendez. A kiállításra tudtukkal eddig az ország különböző részeiből mintegy 300-an jelentkeztek s így az ez idő szerint — ennyi kiállítóval — bizony országos jellegűnek nem mondható. A kiállítás népszerűsége érdekében egyébként Tóth Kálmán az ipartestület elnöke e napokban Szegeden járt, honnan Aradra utazott, mindkét helyen természetesen érdeklődést óhajtván kelteni a cipész iparosok körében a kiállítás sikere érdekében. Ugy tudjuk, hogy az agilis elnöknek ez szépen sikerül is.

* **Pályázat ösztöndíjra.** A város a koronázási évforduló emlékére 600 kor. ösztöndíjat alapított, melyet iparművészeti vagy művészeti pályára készülő debreceni ifjak nyerik el évről-évre. Az ösztöndíjra már is többen pályáztak, így a tegnapi napon Reno Károly debreceni illetőségű s jelenleg a 39-ik gyalogezrednél szolgáló gyalogos káplár is, ki néhány igen sikerült szobrot is mutat be eddigi műveiből. A szobrok egyike Vogel ezredes a 39-ik gyalogezred ezredesét, a másik Lédát a hattyúval ábrázolja s végül van még a szobrok között női tanulmány alak. Az érdekes szobrok a városháza könyvtári szobájában vannak elhelyezve.

* **Halálozások.** Tegnap a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalban: Vig Eszter róm. kath. 1 hónapos, özv Bede József róm. kath. 75 éves, Kis József róm. kath. 19 éves.

* **Felvétel a vakok kolozsvári intézetébe.** A vakok kolozsvári országos intézetének szeptember hónapban nyílik meg új helyisége. Ez alkalomból az intézet igazgatósága az ország összes törvényhatóságait — s így városunkat is — arra kérte fel, hogy írják össze a 4—16 éves vak gyermekeket hatóságuk területén. A polgármester a város területén a rendőrség útján össze is iratta őket, de a rendőrség csupán 2-öt talált, kik az intézetbe felveendők volnának. A polgármester tehát ez uton is figyelmezteti a szülőket és gyámokat, hogy a kiknek a vakok intézetének nevelésére rászorult gyermekeik vannak, azokat hivatalában a kolozsvári intézetbe való felvételre, az arra küldött felvételi iven jelentsék be. Az intézetbe a gyermekeket ingyen veszik föl.

* **A csizmadiák termelőszövetkezete.** A csizmadiák termelő és arucsarnok szövetkezetének választmánya megengedi a szövetkezeti mestereknek, hogy a szövetkezet műhelytelepén a mesterek eddigi alkalmazottjai dolgozhassanak, de mint tagok, a szövetkezetben részt nem vehetnek. A szövetkezet a jövő hét elején már megkezdí produktív működését.

* **Utazó debreceni diákok.** Még a múlt hó 6-án indult el városunkból három deák, névszerint Papp Ernő, Vántsa D. és Vántsa Károly szülőföldjük a kies Erdély bérci közé. M.-Pires, Derecske, B. Szt.-Mártonon át Nagyváradig igen jó idő volt, a hol pihenőt tartva és a város nevezetességeit megtekintve, utjuk a meszes hegységen át, csaknem mindig szakadó esőben vitte B.-Hunyadig, a honnan másfél napi pihenő után, mint valami lucskos egerek érkeztek meg Kolozsvárra, honnan 4 napi időzés és tanulmányozás után Tordára rándultak át s megtekintették a tordai hasadékot és sós fürdőket, sóbányákat. Innen Szamosújvárra, onnan Kékedre gyalogoltak, a honnan több napi pihenő után Besztercére rándultak, a mint értesülünk, ma

már Deésen vannak, ahonnan a Szilágy-ságon át térnek haza. Utjukban mindennél magyaros vendégszeretettel találkoztak a tanulni vágyó diákok.

* **Verekedő inasok.** Tegnap délután a Simonffy utcán két inasgyerek összeverekedett. Az egyik Károlyi Sándor Liptai asztalosnak 14 éves inasa, a másik egy 15—16 éves fiu Boldog Kálmán asztalosnak fia. Előbb csak ököllel verekedtek, de aztán Boldog követ vett fel és Károlynak a mellét betörte vele, aztán pedig a követ a fejéhez rágta. A kis Károlyi gyerek erre összeesett és orrán száján ömlött a vér. Boldog elszaladt, az összeesett fiut pedig a lakosok élesztgették, míg a helyszínre érkezett dr. Vajda Lajos orvos, ki a hasztalan élesztgetési kísérletek után a közkórházba szállította a szegény fiut, hol megállapították, hogy tüdejében megszakadtak az erek és valószínűleg agyrázkódást is szenvedett. A szerencsétlenül járt inasgyerek még az éjjel is eszméletlen állapotban volt.

* **Elveszett a Lamprecht háztól a Széchényi utcáig terjedő uton egy kis ezüst óra láncsal.** A becsületes megtaláló vigye fel azt a bűnügyi osztályhoz.

* **Kenyérszobrász.** Néhány nap óta a régi Blattner-féle üzlethelyiségben igen érdekes kiállítás van. Megirtuk már, hogy a kiállításnak mily sok a látogatója, kik bámulva gyönyörködnek Tuzár Agoston kenyérből készült szobraiban, melyeket Tuzár a börtönben készített. Tuzár, ki a kiállítást rendezi is, bárkit megtanít arra hogy miként lehet kenyérből szobrokat virágokat stb. készíteni. Ott a látogatók szeme előtt készít Tuzár bármely tárgyat Kenyérből csinálja ugyancsak a látogatók előtt a magyar király, XIII Leó, Kossuth Lajos, II. Napoleon, a német császár, és bármely híres államférfi, költő vagy író kis mellszobrát. Az érdekes kiállítás vasárnapig marad városunkban.

Az Arany Bika kávéházában ma este Rácz Károly zenekara játszik.

TÁVIRATOK.

Miniszterek a királynál.

Ischi, jul. 28. Körber miniszterelnök, Pietreich közös hadügyminiszter és Böhm Bawerk pénzügyminiszter ma ide érkeztek. A király ma délelőtt kihallgatáson fogadta Körber miniszterelnököt és Buriánt az ujonnan kinevezett közös pénzügyminisztert.

Válságos ellentétek.

Budapest, július 28. Körber Ischlbe utazása összefüggésben van azzal a súlyos konfliktussal, mely a cukorkontingens kérdésében a magyar és osztrák kormány közt felmerült. Az ellentétek e pillanatban válságosak. Az osztrák kormány úgy látszik fel akarta használni parlamenti válságunkat, de a magyar kormány erélyesen visszautasította. — Khuen-Héderváry épen ez új bonyodalmak folytán legközelebb valószínűleg Ischlbe utazik.

A béke feltételei.

Budapest, jul. 28. Képviselői körökben beszélnek, hogy az obstruáló képviselők esütörtökön értekezletet tartanak, melyen megállapítják azokat a békefeltételeket, melyeket ha a kormány elfogad, az ellenzék abba hagyja az obstrukciót.

XIII. Leó és az új lugosi püspök.

Lugos, jul. 28. Rómából ideérkezett magánlevél szerint a pápa halálos ágyán meghagyta Rampolla bíbornoknak, hogy az új lugosi püspöknek: dr. Hosszu Vazulnak küldjön ajándékképp egy gyémántokkal megrakott arany keresztet. Hosszu püspök beiktatásának napja még bizonytalan. Valószínűleg csak a pápaválasztás után történik meg.

Elhunyt valóságos b. titkos tanácsos.

Budapest, jul. 28. Vértessaljai Vértessy Sándor nyug. kir. táblai elnök v. b. t. t. a Szt.-Istvánrend lovagja s a Ferenc Józsefrend nagykeresztese, ma virradóra meghalt. A beszentelési gyászszertartás holnap délután a Városmajor utca 12. sz. halottasházban fog végbemenni, ahonnan a halottat Móórra szállítják és ott f. hó 30-án családi sirboltban örök nyugalomra helyezik.

Gabona főzsde.

Budapest, július 28. Buzakinlátat és vételkedv jó. Szilárd iránzat mellett 40,000 métermázsa került forgalomba 5 fillérrel drágább áron. Egyébb gabonanemek közül rozs 5 fillérrel drágább. Idő szép,

Buza októberre	7,28—29
„ novembere	0 00—00
Rozs október	6,18—19
„ októberre	5,30—31
Zab októberre	6,20—21
„ novembere	6 21—22
Tengeri 1904. májusra	0 00—00
Tengeri júliusra	4 95—96
Repece	11,30—40

Regénycsarnok.

A tejtetvér.

Első rész.

(Folytatás.)

Az egymásra torlódo események aztán villámgyorsasággal követték egymást.

A poroszok megverték Mac-Mahont és benyomultak a keleti tartományokba, mire Germain, a ki Bazaine hadtestéhez tartozott, sietve megírta Gabriellának, hogy Saviniennel együtt meneküljön az apjához, mert ott nagyobb biztonságban lesz, mint a nyílt róma közepén tekvő Malpertuis-kastélyban.

Joél azonban kijelentette, hogy ő bizony otthon marad és megvédi a házat az ellenséges fosztogatás ellen.

Gabrielle tehát fiával együtt letelepedett a szüleinél, a hol Villemier orvos meglátogatta őt, a mikor csak szerét ejthette. A Metzcel való összeköttetés megszakadván, Gabriella nem kaphatott hírt férjétől és így folytonos remegésben élte napjait, a mi még jobban meg viselte amugy is komolyan megtámadt egész-

ségét. Villemier doktor gyengéd odaadásal ápolta és vizasztalta. A háboru idejében jóleső enyhülés és édes vigaszt lelt abban, hogy a fiatal asszonyt minél gyakrabban meglátogathatta és hogy még szorosabbra fűzhette a köztük fejlődött baráti kötelékeket. Savinien pedig újra szabadon járhatott-kelhetett és alig tudta hová legyen ebbeli örömeiben.

Most bármikor láthatta Vitalinet. A zsendárokat is besorozták és Noirtent esendbiztost az argonnei erdő felé vezényelték. Fiát Pascalt, a ki a verduni nagy papnöveldeben lakott, nem rég óvatták fel papnak, úgy hogy Séverien és Vitaline egyedül maradtak otthon a kis falusi házban. Savinien volt dajkája teljesen Gabrielle rendelkezésére bocsátván szolgálatait, a nap háromnegyed részét Bonnayéknál töltötte. Vitaline meg Savinien számára tehát újból megkezdődött a régi gyöngyélet. Mialatt a véres csaták, a benyomuló ellenség pusztításai, a vereségek okozta szegény és az ostromlott városok kétségbeesése gyászba borította az egész országot, a két gyermek koruk gondatlanságával, a melyet az országos bajok nem zavartak meg, újra kezdte kósza barangolásait erdőn-mezőn. Semmi se zavarta gyönyörteljes nyugalmaikat. Az ellenséges csapatok nem nyomultak be az erdő mélyébe mert a lesben álló franktíreurök kelepceitől való félelem arra készítette őket, hogy a tiszokról le se térjenek.

Ezalatt a rettenés és a nyomor napjai egymást követték, mint a vihar kergette jégesőfelhők.

Hírül érkezett Metz kapitulációja.

Germain, kit foglyul vittek Német országba, ekkor hallatott legelőször magáról.

Ép és egészséges volt és szomorun vette a fogság kenyerét valami kis rajnamelléki városban.

Végre hólvadás idején az a hír érkezett az argonnei erdőbe, hogy Páris megadta magát az ellenségnek, már a békekötésről alkudoznak — és a német fogságba vitt tisztek nemsokára hazajönnek.

Egy márciusi estén végre csakugyan visszajött Germain is a Malpertuis kastélyba, a hová már az egész család előzőleg visszaköltözött.

De alig pihente ki kissé az ut fáradalmait és alig élvezte a viszontlátás örömét, már vissza is hitták Versaillesba a hol az ő ezrede küzdött a kommun inszurgensei ellen.

Az idegen ellenséggel folytatott háborut a belháboru váltotta fel, mely a tönkre tett, haldokló országot végveszélylyel fenyegette.

Louessart kapitány hősiiesen teljesítette a kötelességét és haza se ment mindaddig, a míg a rend helyre nem állott az ország belsejében. A rettenetes jelenetek, melyeknek szemtanuja volt, megerősítették politikai és vallásos véleményeit és fennen hangoztatta, hogy az országot csak az emelhetné fel bukásából, ha hajdani királyainak ivadékát ültetné vissza a királyi székbe.

Ugyanezt vallotta Joel is és meglévén győződve, hogy a versaillesi gyűlés visszahívni készül a királyt, egyre csak azt ismételte, hogy a Louessart család kötelessége a vidéken minden lovalis gondolkodásu embert megnyerni a jó ügynek.

Ennek azonban nem az a módja hogy tovább is visszavonulnak kastélyuk magányába.

(Folyt. köv.)

Magy. kir. államvasutak.

89338—1903 sz.

A.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1904. évben illetőleg 1906 év végéig a festékek vegyi szerek és különféle anyagokból felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtűntető jegyzék, mely egyszersmind ajánlati mintául szolgál valamint a szállításokra vonatkozó részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy ut 73 sz. II. emelet 47. ajtó sz.) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított ivenkint egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi augusztus hó 25-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók illetőleg posta útján oda küldendőek és a boríték ezen külcimmal látandó el:

Ajánlat 89338—1903 sz. hoz.

Az ajánlott áruk egy évi értékének 5 százalékkal felérő bánatpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi augusztus hó 24-iki déli 12. óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Bánatpénz nélküli, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módozatok be tartása mellett állíthatnak ki, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Budapest 1903. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

BIOSKOP

ÓRIÁSI KINEMATOGRAPH.

Debreczen — Vásártér.

A nagyhőség miatt mindennap 7 órakor kezdődik a műsor!

Mai műsor:

1. A tréfás amerikai,
2. Jonvillei uszoda,
3. Londona koronázási hetekben,
4. Egy fényképészről,
5. Moder-Rivai ütközet,
6. Birokverseny két nő közt,
7. A kínai császár temetése Pekingben,
8. A New-York szálló égése 200 méter,
9. A fekete sziklák tündére,
10. A diszko csorda,
11. Részeg ember,
12. A szentelen légy.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri:

Narten György.

Ror Tempel forrásvizel.

Finom pezsgő, jó ízű!
Szívdobogást nem okoz
Étvágyat elősegít.

Mindenütt Rohitsi „Tempel forrásvizet” kérjünk!

Főraktár: Hoffman Józsefnél
Budapest, Bathory-u. 8.

IGLÓFÜRED

KLIMATIKUS GYÓGYHELY
ÉS GYÓGYFÜRDŐ

SZEPESMEGYÉBEN, IGLÓ VÁROS
HATÁRÁBAN, 580 m, a TENGHER
SZINE FÖLÖTT,

ÉVAD, MÁJUS 5-től OKTÓBER 5-ig.

Nyaralóhely,
Melegfürdők,

Fenyő- és kádfürdők.

NAPI SZOBAÁRAK 1 K.-tól 6 K.-ig.
HETI SZOBAÁRAK 7 K.-tól 36 K.-ig.

A SZOBAÁRBA EGY TELJESEN FELSZERELT AGY ÁGYNEMŰVEL ERTENDŐ.

PENZIO

CÉLSZERŰEN BERENDEZETT HIDEGVÍZGYÓGYINTÉZET.

VASUTI ÁLLOMÁS IGLÓ (Kassa-Oderbergi vasut.) BÉRKOCSI-
és TÁRSASKOCSI ÖSSZEKÖTTETES. POSTA- és TÁVIRDAÁLLOMÁS HELYBEN.

Felvilágosítással szolgál a fürdőgondnokság Iglófüreden.

A vadászati idény alkalmából ajánljuk
● ● **legyver, töltény** ● ●
s mindennemű

vadászati cikk

dus választékát a t. vadász
o urak szives figyelmébe. o

Szent-Királyi Tivadar utócai

BORSOS S LATZEÓ.

Debrecen, városház épület

Csáthy Ferenc

— könyv-papír és zeneműkereskedő, —
Debrecen II. Egyháztér 2. sz. a nagy-
templomnál, ajánlja a t. szülék és nemes
tanuló ifjuság szives figyelmébe a nagy
szünetidőre

10000 kötetből álló

magyar és német kölesönkönyvtárát.

— Bővebb felvilágosítást nyújt a
kölesönkönyvtárjegyzék. —

KOMLÓSSY LAJOS

(előbb Szabó Zsigmond.)

fűszer, mag- és gazdasági czikkek raktára

DEBRECZEN, Piacz—Hatvan-utca sarok.

**! Ajánl ! Rézgálicz, Raffia, Juttafonal és
Dohány-zsineget o o o**

minőség és olcsó árait illetőleg — verseny nélkül !

Liszt-harmat (Oldium)

szőlőbetegség ellen kipróbált leg-

jobb szer az o o o o

Ára 50 kilogrammos zsákokban 22 fillér kilónként

" 2—10 " " 26 " "

II. min. kénpor " " 21 " "

Használata legolcsóbb és mégis a legbiztosabb.

A por kapható és megrendelhető :

Komlóssy Lajos

fűszer és gazdasági czikkek raktárában.

DEBRECZEN, Piacz—Hatvan-utca sarkán.

Telephon 213 szám.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyuviz.

A „Málnási Mária Forrás“

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légső heveny és idült hurutjainál, a
tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és
bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél,
köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Minden gyógyszerárban, drogueriában és
. fűszerkereskedésben

Kutkezelőség: Brassó.

A magyar kir. belügy Miniszter ur 36890/1902. számú
rendeletével a **Málnási Mária Forrás** számára a **gyógy-
forrás** elnevezést engedélyezte.

A külföldi **Sellers, Gleichberg, Emsi** drágább
vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. —
Tisztán, telényi borral, tejjel összeöntve iható.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.